Ao. 1825.

No. 42.

Bataviasche Courant.

WOENSDAG, den 19den October 1825.

Benoemingen.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Tot maleischen translateur van het Gouvernement, de hoofd kommies ter algemeene secretarie, *P. P. Roorda van Eysinga.*

Tot lid der weeskamer te Banda, *A. Hartog*, in plaats van *J. F. D. Fedder*, als zoodanig honorabel ontslagen.

Tot eersten klerk ter algemeene secretarie, *J. Prins.*

Tot élève voor de inlandsche talen, *J. D. van Herwerden.*

BATAVIA den 19den october 1825.

De tijdingen, welke sedert ons berigt van den 12den dezer, uit de oostelijke districten ontvangen zijn, leveren weinig nadere bijzonderheden op omtrent den staat van zaken.

De brieven van Z. Exc. den Luitenant Gouverneur, uit *Djocjokarta* geschreven, loopen tot 11 october. Zij bevestigen meer en meer dat de hoofden van den opstand onderling niet meer eensgezind zijn, en dat niet alleen eenige onbeduidende Pangerangs vergiffenis zijn komen smeken voor hun misdrijf in het volgen der oproerige Prinsen, maar dat ook eenige der aanzienlijkste onder hen, pogingen doen om weder tot het Gouvernement toetenaderen.

De Generaal Majoor *van Geen*, die gedurende eenige dagen met de troepen, den Pangerang *Diepo Negoro* van nabij vervolgd, en overal verjaagd heeft, zonder dat hij zich ergens hebbe durven staande houden, is, na eenen moeijelijken marsch langs de rivier *Progo* gemaakt te hebben, den 11den met het grootste gedeelte der troepen terugkeerd om dezelven eenige dagen rust te geven, alvorens den vijand op nieuw te vervolgen. Op dezen marsch heeft de Demang van *Gamping*, die door *Diepo Negoro* tot *Tommongong* verheven was, en eene groote gewapende magt vereenigd had, zich met zijn volk aan het Gouvernement onderworpen.

—Overigens melden de met de laatste post ontvangene brieven van *Samarang*, van den 12den en 14den dezer, dat de kapitein *Kilian* bij *Karang Gedee*, (district *Gagatan*) den 11den, door eene bende van ruim 2000 muitelingen, onder aanvoering van Radeen *Soekoer*, is aangetast, doch na twee uren met dezelve slaags te zijn geweest, den vijand met een aanmerkelijk verlies van dooden en gekwetsten op de vlugt heeft gedreven, en 7 palen vervolgd, tot aan *Gagatan Lor*, welke dessa eene verzamelplaats van leeftogt voor den vijand was, die aldaar eene groote hoeveelheid padie, verzameld had. Deze padie is benevens een aantal hoornbeesten, twee paarden, eenige krissen, en een vaandel in de handen der onzen gevallen.

—Van *Rembang* wordt onder denzelfden datum gemeld, dat muitelingen uit het *madionsche*, op den 9den dezer in het regentschap *Radjak Vessie* zijn gevallen, doch door de militaire magt onder den kapitein *Theunissen*, te *Padang-an* geposteerd, zoo wel zijn ontvangen, dat zij, met achterlating van een 50 tal dooden en eenige gevangenen, weder over onze grenzen gevlugt zijn. Deze vlugtende bende, op haren terugtogt gestoten hebbende op een gedeelte der inlandsche gewapende magt van de residentie *Rembang*, heeft zich met aanmerkelijk verlies door de laatste heen geslagen, bij welke gelegendheid echter van onze zijde ook eenige manschappen gedood zijn, onder welke wij twee europische vrijwilligers te betreuren hebben.

De hoofd regent van *Madion* legt bij voortduring de beste gezindheid aan den dag, en is steeds in correspondentie met den resident van *Rembang*.

De laatste post heeft geene brieven der residentien om de zuid van *Samarang* aangebragt.

VERGAAN VAN HET SCHIP HOPE.

In den avond van den 9den dezer, is te *Anjer* op de klippen geraakt het Deensche schip HOPE, van 250 ton, gezagvoerder *Sweet*, komende van *Londen* en naar *Sinkapoer* bestemd. De equipage en een gedeelte der lading zijn behouden aan wal gekomen, doch het schip is aan stukken gestoten.

JAVAANSCHE DRUKKERIJ TE BATAVIA.

Reeds sedert eenigen tijd was ons toegezonden een critisch overzigt der proeven van de Javaansche Drukkerij, welke onlangs voor Gouvernements rekening in *Nederland* is vervaardigd, en herwaarts is overgezonden.

Berigten van eenen veel gewigtigeren aard hebben ons gestadig belet aan dit stuk die publiciteit te geven, welke wij gelooven dat hetzelve verdient. Wij vermeenen het echter thans niet langer achterwege te moeten laten. De waarde van de daarin voorkomende aanmerkingen niet kunnende beoordeelen, zal de mededeeling derzelve welligt aan anderen de gelegenheid aanbieden om de gegrondheid derzelve te wederleggen.

Hoe dit ook zij, het mag daarvoor gehouden worden, dat uit de onderhavige beoordeeling, voor de beoefenaars der Javaansche letterkunde nuttige aanwijzingen omtrent de eigenschappen dier taal zullen kunnen getrokken worden.

Wij hebben het ons tevens tot een' pligt geacht te plaatsen een' brief van den heer *Cornets de Groot*, secretaris der residentie *Soerakarta*, waarbij deze ambtenaar en onvermoeide beoefenaar der Javaansche letterkunde aanspraak maakt, (en niet te onregt zoo het schijnt) op een aandeel in den arbeid, welke den grond heeft gelegd, tot de oprigting dezer eerste Javaansche Drukkerij.

Beide deze stukken zullen de lezers hier onder aantreffen onder de Mengelingen.

BUITENLANDSCHE - BERIGTEN.

GROOT-BRITANNIE.

LONDEN, *den 20sten april.*

Het aantal petitien, zoo voor als tegen de vorderingen der Katholieken, die bij het Parlement inkomen, is dezer dagen aanzienlijk vermeerderd. Gisteren avond heeft sir *Francis Burdett* de tweede lezing gevraagd van de bill, door hem voorgedragen, om de Katholieken te ontheffen van de bepalingen, waardoor zij uitgesloten zijn van het uitoefenen van gelijke burgerlijke regten, als de overige onderdanen van Z. M. Bij de debatten, die hierover ontstonden, merkte men vooral op, dat de heer *Houslow*, die tot nog toe dezen maatregel als gevaarlijk en ongeschikt beschouwd had, verklaarde van gevoelen veranderd te zijn en denzelven te moeten aanprijzen, als dienstig, om de rust in Ierland en de zekerheid van het Britsche Rijk te waarborgen. Hij betuigde, dat het onderzoek, hetgeen onlangs over deze zaak heeft plaats gehad, en de ophelderingen, door katholieke geestelijken en andere achtingwaardige personen omtrent den geest van hunne godsdienstige gevoelens gegeven, bij hem alle zwarigheden hadden uit den weg geruimd, die hem te voren bewogen hadden, om de emancipatie te bestrijden. Onder de leden, die tegen de bill spraken, was de heer *Goulburn*, de secretaris voor Ierland, welke betuigde, dat, indien hij mogt gelooven, dat dezelve de thans bestaande rust in Ierland altijddu end konde maken, hij zeker voor den maatregel zoude stemmen, doch dat hij verre verwijderd was van dat gevoelen te koesteren, en daarentegen zich verzekerd hield, dat het toelaten van Katholieken tot alle posten van den Staat allergevaarlijkst was voor de constitutie, die de kerk als een gedeelte van den Staat aanmerkte, terwijl hij begreep, dat het, om die reden, beter was, de oude beginselen aan te kleven, en de uitsluiting der Katholieken te handhaven, dan hen tot ambten toe te laten en daarna in de noodzakelijkheid gebragt te worden, om de veiligheid der kerk, door nieuwe eeden tot afwering van het pauselijk oppergezag en andere dergelijke middelen te verzekeren. Hij bekende gaarne dat de tegenwoordige toestand van zaken niet zonder gevaar was, maar geloofde, dat hetzelve door het voorgestelde middel niet verwijderd, maar een nog grooter gevaar daarbij geboren zoude

worden. De voorstanders der bill zelven waren van oordeel, dat hare uitvoering met gevaar gepaard ging, want zij hadden van het nemen van voorzorgen gesproken, en hij betoogde, dat het alleronvoorzigtigst wezen zoude, om eene proef te nemen, waarbij het land en de constitutie in eenig gevaar zouden kunnen komen. De heer *Goulburn*, werd in het verder uitbrengen van zijn advies gestoord, daar vele leden, begrijpende, dat de zaak niet in deze zitting koude afgedaan worden, en het reeds laat geworden was verlangden, om de zitting te sluiten en de debatten donderdag avond te hervatten, waartoe dan ook besloten werd.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 7den april.*

Voor eenigen tijd is de som van twintig millioenen, welke van het bedrag der Fransche oorlogs-contributie was afgezonderd, en bestemd om ter opbouwing van duitsche bondsvestingen te dienen, van het huis *Rothschild*, onder welks bewaring dezelve was gesteld, opgevraagd, en onder het onmiddelijk beheer van de duitsche bondsvergadering geplaatst, ten einde met ernst de en aanbouw tot stand te kunnen brengen. De onderhandelingen onder de verschillende duitsche Staten zijn echter nog niet zoo verre gevorderd, dat men de hand aan het werk kan slaan; men meent zelfs, dat zich van de zijde van Beijeren en Wurtemberg zwarigheden hebben opgedaan, en dat deze Staten verlangen, dat de genoemde vestingen niet bij uitsluiting door Oostenrijksche of Pruissische troepen zullen worden bezet.

den 9den april.

Handelsberigten, dezer dagen in Trieste ontvangen, melden, dat de Seraskier *Mehemet* zich den 20 maart reeds in Arta bevond en zich gereed maakte, om Missolongi te gaan belegeren. De turksche vesting Patras is, volgens deze berigten, op nieuw van leeftogt voorzien geworden.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL, *den 8sten april.*

Z. M. de Koning heeft besloten, dat aan de onderofficieren en soldaten, welke 12 jaren eerlijk en trouw bij een en hetzelfde nederlandsche corps hebben gediend, en zich op nieuw verbinden, eene bronzen medaille zal worden verleend, om te worden gedragen aan een oranje lint, benevens eene gratificatie van 12 guldens; aan degenen, welke, om 't even bij welk nederlandsch corps, 12 jaren trouw en eerlijk hebben gediend, de bronzen medaille alleen, en aan de genen, welke 24 jaren hebben gediend, eene zilveren medaille. Men zal registers houden van de manschappen, welke in eenen twaalfjarigen dienst blijken van geschiktheid hebben gegeven tot het vervullen van eene Rijks-bediening, en derzelver namen aan de hoofden der departementen en gouverneurs opgeven, ten einde de nodige voordragt te doen, om hen te plaatsen. Deze gunst zal bij voorkeur worden gegeven aan de genen, die *vrijwillig* dienst hebben gedaan, de zoodanige, welke alleen als plaatsvervanger heeft gediend, zal er geen aanspraak op kunnen maken. Als de diensttijd van den millicien wordt ten dien einde gerekend de tijd, gedurende welken dezelve werkelijk onder de wapenen is geweest. De militairen, die zich vrijwillig voor hun leven verbinden, verkrijgen daardoor eene vaste aanspraak op verzorging van 's Rijks wege, gedurende hun leven.

den 10den april.

Het Gentsche departement der maatschappij *Tot nut van het Algemeen* is eergisteren buitengewoon vergaderd geweest, om zich te installeren in het lokaal, hetwelk aan hetzelve in het gebouw van de universiteit der stad Gent is afgestaan. Even als in de Noordelijke provincien, groeit nog in de Zuidelijke provincien des Rijks het getal der departementen van die loffelijke maatschappij steeds aan. In de laatstgemelde zijn twee nieuwe departementen opgeregt, namelijk: een te Thielt, hetwelk reeds 41 leden telt, en het andere in het distrikt van IJperen, bestaande uit 14 leden. Het departement Gent ziet het getal zijner leden van dag tot dag meer en meer toenemen.

Mengelingen.

Overzigt van een werkje, getiteld: *Proeven voortspruitende uit de eerste oprigting eener Javaansche Drukkerij, naar het ontwerp van* P. van Vlissingen, *en onder deszelfs toezigt ter lettergieterij van* Joh: Enschedé en zonen, *te* Haarlem *vervaardigd.*

Elk voorstander van de Indische-talen, en bijzonderlijk der Javaansche, welker beoefening tot heden aan zoo vele moeijelijkheden onderhevig was, zal met de meeste vreugde en belangstelling uit het voorberigt der verlating van Marden's Maleische Spraakkunst, door den heer *C. P. J. Elout*, hebben ontwaard, dat de eerste grondslag tot de uitbreiding onder de Europeanen, van deze bij ons zoo weinig bekende woordenrijke-taal, waarvan de kennis voor menige onder landgenooten op *Java*, zoo wenschelijk is, was gelegd, door de vervaardiging in Nederland, op last van het Gouvernement, eener Javaansche Drukkerij, ingerigt volgens het ontwerp van den heer *van Vlissingen*, welke algemeene verwachting, dan ook eerlang is voldaan, door de aankomst te *Batavia*, in de maand junij ll., van den heer *Elout*, aan wiens zorgen de overbrenging dezer nieuwe drukkerij, was toebetrouwd.

Een ieder wien het bekend is, dat het gebrek aan eene drukkerij, een der voornaamste hinderpalen was, om de algemeene kennis der Javaansche-taal, door mededeeling der voortbrengselen van derzelver beoefenaars, zoodanig bevorderlijk te kunnen zijn, als die taal in vele opzigten verdient, is te wel overtuigd van het nut, hetwelk uit deze belangrijke onderneming moet voortspruiten, dan dat een betoog dienaangaande, zoude noodig zijn; — doch van een wezenlijk belang is het, te onderzoeken, in hoe verre, de ontwerper, in deze moeijelijke taak, welke niemand voor hem, heeft durven op zich nemen, ja meermalen als onuitvoerlijk is beschouwd, zij geslaagd, en of de vrucht van zijnen arbeid die volkomenheid bezit, welke men mag verlangen, en onbetwistbaar wordt vereischt, om een Javaansch geschrift, van welken aard ook, in druk te brengen.

Bij de beschouwing van het bedoelde werkje, kan men niet ontkennen, dat hetzelve met keurigheid is uitgevoerd; en ontwaart men uit de fraaiheid van den druk, den hoogen graad van volmaaktheid, welke de boekdrukkunst in ons Vaderland heeft bereikt, terwijl de duidelijkheid en regelmatigheid der voordragt, alsmede de netheid der Javaansche karakters, tevens aan toonen dat dit stuk met zorg is bearbeid; — doch hoezeer is het niet te betreuren, dat deze uiterlijkheden ter zijde gesteld, het werk zelf onwedersprekelijke blijken draagt, dat de schrijver van het zelve en ontwerper van de drukkerij, ofschoon met de Javaansche letter bekend, evenwel de schrijfwijze der Javanen gansch niet eigen is; daartoe diene enkel ten bewijze, dat in de proeve litt. *C* de woorden ieder afzonderlijk zijn geschreven, terwijl het een onbetwistbaar gebruik is, dezelve aan elkander te voegen, ja dikwijls in een te smelten, welke grove dwaling in een' regel van de schrijfwijze, waarmede elke leerling moet verondersteld worden bekend te zijn, bij den eersten opslag zeer opvallende is.

In den vorm van de karakters is de gedaante van het fraaiste Javaansche schrift, gebruikelijk aan het hof van *Soerakarta*, goed getroffen, en voorts de evenredigheid, voor zoo verre dezelve was overeentebrengen, met de oppervlakte van de letterstaven, behoudens eenige onnaauwkeurigheden, welke nader zullen worden aangewezen, vrij wel in het oog gehouden. Daarop valt in het algemeen alleen aantemerken, dat dezelve, meer dan de gewone grootte hebben, en in evenredigheid te tijn zijn gegraveerd, waardoor de druk een schraal aanzien heeft bekomen, en de regels te ver van elkander zijn geraakt, gelijk is gebleken uit de onlangs te *Batavia* gedrukte proeven.

De ontwerper verdient allen lof, ten aanzien van de vinding, waardoor hij de moeijelijkheid heeft uit den weg geruimd, welke aan de mogelijkheid om eene Javaansche Drukkerij tot stand te brengen, deed wanhopen, namelijk de eigenschap van het Javaansche schrift, van een aantal teekens te hebben, die boven en onder den regel worden geplaatst. De hieruit ontstaande zamenvoegingen van letters en teekens, vereischten eene hoeveelheid van onderscheidene staven, welke de uitvoering dezer onderneming aan vele bezwaren zoude hebben onderworpen, doch de afscheidbare teekens, alsnu in afzonderlijke staven, dan wel het schrift in drie regels gebragt zijnde, heeft die omslagtigheid, eene allezins doelmatige vermindering ondergaan; het is echter wel verre dat deze schikking van gebreken bevrijd zij; eenige teekens en Pasangans beslaan meerder breedte, dan de letter waarboven of beneden dezelve worden geplaatst, (voornamelijk wanneer twee of meer teekens worden te zamen gevoegd) en geraken alzoo gedeeltelijk boven of onder de naaste letter, waardoor: (zonder van de onregelmatigheid te willen gewagen): dikwerf de onzekerheid ontstaat, tot welke letter zoodanig teeken behoort, zoo als blijkt uit de proeve litt. *C* bladz. 19, 1ste letter, en nog duidelijker wordt aangetoond in de volgende woorden:

Dit gebrek kan wel eenigzins worden verholpen, door de letter, waarbij deze boven of beneden teekens zijn geplaatst, van de voorgaande en volgende een weinig te verwijderen, ofschoon zulks strijdig met de Javaansche schrijfwijze zij, dan dit oneigenaardig hulpmiddel zal den druk niet alleen ontsieren, doch zelfs in enkele gevallen onduidelijk maken, zoodra eene reeks van letters voorkomt, welke alle zoodanige Pasangans of teekens voeren, bijv.:

Overgaande tot de beschouwing der gedaante van de karakters, zijn daarop, ten aanzien van eenige onnaauwkeurigheden, welke grootendeels aan de geringe oefening van den schrijver, onder wiens toezigt de karakters zijn gegraveerd en gegoten, moeten worden toegeschreven, de volgende aanmerkingen te maken:

1. Het vaste teeken *Soekoe*, voorkomende bij den 3den Javaanschen regel, bl. 13. en vervolg, is te kort in evenredigheid van de letters; de buitenste ophaal van hetzelve, tevens een weinig binnenwaarts gebogen, of eenigzins gesloten zijnde, zoude dit teeken eene fraaijere gedaante hebben bekomen.

2. De ontwerper laat ons in het onzekere, wat hem kan genoopt hebben het teeken *Tjokro* (5de Jav. regel bl. 13) eene verschillende gedaante te geven, als hetzelve *alleen* aan eene letter is gehecht, en wanneer het van een ander teeken verzeld gaat (6 Jav. regel bl. 13 en verv.); in het eerste geval behoort dit teeken, om de gelijkvormigheid, en overeenkomstig de gebruikelijke schrijfwijze, dezelfde gedaante te hebben, als in het laatste, met dit verschil, dat hetzelve met eene bogt, aan den laatsten voet van de letter wordt verbonden.

Dit teeken had in dien vorm kunnen worden gegoten, daar de inrigting der letter staven hierin geene moeijelijkheden schijnt te weeg te brengen, vermits het teeken van anderen verzeld zijnde, insgelijks in eene staaf met de letters blijkt gebragt te zijn, en in zelver voege eene uitspringende punt boven den regel heeft.

3. De vaste Pasangan *Wo* (bl. 14) is van te kleinen omtrek in evenredigheid van de letters, waar onder dezelve gehecht is, en behoorde, voornamelijk in zamenvoeging met het vaste teeken *Soekoe* (bl. 14 regel 7 en 9) meer in het midden der letter geplaatst te zijn, zonder te veel bezijden uittesteken; het losse achterteeken *Wignjan* (bl. 16) in zamenvoeging daarmede moetende gebezigd worden, geraakt nu te ver van de letter verwijderd, als:

4. De Pasangan *Mo* (bl. 15) is mede te klein van omtrek en behoort even als de enz. onder de andere Pasangans uittesteken.

5. De derde der aangenomene letters (bl. 16) wordt zelden aldus geschreven; met een dwarsstreepje () (*) is meer algemeen in gebruik.

6. Het boventeeken • (bl. 16) wordt beter door een klein benedenwaarts gebogen streepje of half cirkeitje uitgedrukt, gelijk ook algemeen gebruikelijk is. (†)

7. Verkeerdelijk is aan het eerste bezijden teeken (bl. 16) eene schuinsche rigting gegeven, behoorende hetzelve gelijk de overige letters, regt overeind te staan; deze onnaauwkeurigheid welke zigtbaar is in de proeve letter C., alwaar dit teeken meermalen voorkomt, ontsiert den druk zonder noodzakelijkheid.

(*) Dit karakter, hetwelk in de Drukkerij niet bestaat, is gevormd door zamenvoeging van het cijfer 6 en de Pasangan.

(†) Het opgegeven teeken niet voorhanden zijnde, heeft men tot deze eenigzins onduidelijke omschrijving moeten toevlugt nemen.

8. Ook weet men niet waar aan toeteschrijven, dat de ontwerper bij de kapitale letters heeft achterwege gelaten de 2de kapitale *So* (§), en gevolgelijk ook de de zamenvoegingen dezer letter met de vaste teekens, zoo als die, welke op bl. 16 zijn aangetoond. Deze letter welke dikwijls voorkomt in namen van vorsten en andere hooge personen, kan wel is waar, des noods, ofschoon oncigenaardig, door de *So* worden vervangen, doch er bestaat geene reden waarom *deze* boven *gene* de voorkeur zoude verdienen; wanneer hier voor bij den ontwerper eenige reden mogt pleiten, zoude de mededeeling daarvan in zijne inleiding, aangenaam geweest zijn.

9. Hetzelfde kan gezegd worden van de kapitale Pasangan *Po* (**) en dies zamenvoegingen met vaste teekens, welke mede in de verzameling niet gevonden worden.

10. De vervaardiging der drie laatste aangenomen letters (bl. 16) kunnen als overtollig worden beschouwd, daar het minder omslagtig zoude geweest zijn, de drie stipjes, welke alleen deze *aangenomen* van de *gewone* letters onderscheiden, gelijk de overige boventeekens, in eene afzonderlijke staaf te brengen. — Dit schijnt evenwel niet geschied te zijn, alzoo de schrijver de gemelde drie aangenomen letters afzonderlijk heeft voorgesteld, en wijders zoodanig los boventeeken niet in zijn werk wordt aangetroffen. — Zoo als voorts die letters nu zijn gegoten, ontbreken derzelver onderscheidene zamenvoegingen, waarvoor deze, gelijk de *gewone* letters, door het aanhechten van teekens en Pasangans, vatbaar zijn, alhoewel die door de zamenvoegingen der *gewone* letters zouden kunnen voorgesteld worden, met bijvoeging van een los boventeeken, uit drie punten bestaande, benevens de acht boventeekens (bl. 16) mede zamengevoegd met drie punten.

De karakters, welke thans in de nieuwe Javaansche drukkerij aanwezig zijn, met oplettendheid hebbende nagegaan, en derzelver onnaauwkeurigheden, zoo men hoopt, met de meest mogelijke duidelijkheid aangetoond en omschreven hebbende, zal het niet ondienstig zijn melding te maken, van een gewigtig punt, hetwelk inderdaad als het belangrijkste mag worden beschouwd, vermits het toekomstige nut en gebruik, dat men van de opgerigte drukkerij te wachten heeft, daarmede onmiddelijk in verband staat.

De ontwerper, aan wien van Gouvernements wege het vervaardigen van zijn ontwerp was opgedragen, schijnt van gevoelen geweest te zijn, dat met de oprigting eener Javaansche drukkerij, eenig werd beoogd, het drukken van dagelijksche, in de gewone Javaansche taal geschrevene stukken, zonder de uitgave van letterkundige opstellen, enz. te bedoelen; in hoe verre zulks het voornemen van het Gouvernement geweest zij, is moeijelijk te beoordeelen, doch men wordt tot dit vermoeden geleid, daar de ontwerper heeft achterwege gelaten:

1°. Een aantal zamenvoegingen van letters en teekens, welke in bovengemelde gewone Javaansche geschriften, bijna nimmer voorkomen, en bij ontstentenis, des noods door splitsing of verwisseling kunnen worden uitgedrukt, doch in kawische opstellen, en zoo Javaansche als kawische gedichten, verzen, enz. gedeeltelijk *onmisbaar* zijn, en gedeeltelijk *altemets kunnen* bestaan, terwijl dezelve als dan geene splitsing of verwisseling gedoogen.

2°. Eenige teekens en zinsnijdingen gebruikelijk bij opstellen in de kawische taal, benevens gedichten, verzen, enz.

(§) Om dezelfde reden heeft men de gedaante van deze achterwege gelaten letter niet kun en aanwijzen. — Dezelve bestaat uit de *Po* (bl. 13) voorzien van een dwarsstreepje gelijk de kapitale *To* (bl. 15).

(**) De kapitale Pasangan *Po* kan insgelijks niet voorgesteld worden.

Deze voorbijgegane zamenvoegingen van karakters en teekens, een aanzienlijk getal figuren uitmakende, is het niet te ontkennen dat door de bijvoeging derzelve, de nu reeds bestaande omslagtigheid van de drukkerij (*) eenen nog grooteren omvang zoude verkregen hebben, doch is het aan den anderen kant niet te betwisten dat bij eene drukkerij, alle karakters behooren aanwezig te zijn, welke bij eenig geschrift in de taal, kunnen voorkomen, en dat gevolgelijk de bovengemelde voorbijgegane zamenvoegingen, wel degelijk tot eene *volledige* Javaansche drukkerij behooren; en daar men niet mag veronderstelien dat de heer *van Vlissingen*, om de beknoptheid te bevorderen, het voornitzigt, om door de vervaardiging eener Javaansche drukkerij, den grondslag tot de hoogst wenschelijke uitbreiding dier taal onder de Europeanen, gelegd te zien, zoude hebben verworpen, mag men zich liever tot het bovengemelde vermoeden bepalen. Hoe het ook zij, men ontwaart nu, dat deze inrigting (daar gelaten de bestaande gebreken), alleen geschikt is, tot het drukken van stukken, welke in den gewonen Javaanschen stijl zijn geschreven, en de beoefenaars van die taal, het kawisch, de letterkunde, geschiedenis en Godsdienst der Javanen, welke genegenheid mogten bezitten, om de vruchten hunner studien, ten nutte van hunne landgenooten aantewenden, zouden zich in dit verlangen voor als nog te leur gesteld zien, en de genen die wenschten zich in dat vak te oefenen, deze voortbrengselen moeten missen, ware het niet dat de belangstellende bescherming, en verligtende aanmoediging, welke wij van het Nederlandsch Gouvernement in Indië, in de laatste jaren, ter bevordering der wetenschappen en in het bijzonder van de kennis der Inlandsche talen hebben mogen ondervinden, ons gegronde reden gaf, te hopen, dat hetzelve op dit onderwerp het oog zal vestigen, en de volmaking der Javaansche drukkerij zal ter harte nemen.

Het zal misschien niet overtollig wezen, ten slotte mede te deelen, dat de proeven litt. C. behalve het boven aangehaalde, nopens de schrijfwijze der Javanen, zijn voorgekomen blijken dragen, van nog geene groote vorderingen van den heer *van Vlissingen* in de kennis der Javaansche taal. Zonder uitteweiden over den inhoud van de bedoelde brieven, welke niet overeenkomstig den gewonen stijl der Javanen zijn ingerigt; noch over derzelver spelfouten en de oneigenaardigheid, dat in den eersten brief een oudere broeder door eenen jongeren in het laag Javaansch wordt aangesproken, zal het voldoende zijn, tot staving van dit gevoelen den geoefenden lezer naar de, niet zeer naauwkeurige, vertalingen te verwijzen.

De schrijver zich in zijne inleiding, geene kennis der taal hebbende aangematigd, zij het wel verre dat men hem deswege zoude willen berispen; het is

(*) Op bladz. 6 van het werkje van den heer *van Vlissingen* is verkeerdelijk gezegd, dat de reeds aangemaakte karakters 325 tellen; derzelver totaal is 525; dit is waarschijnlijk eene drukfeil.

slechts te betreuren, dat hij, die zulk eene bezwaarlijke taak, als dit ontwerp mag genoemd worden, durfde op zich nemen, niet tevens de taal grondig verstond; een vereischte onontbeerlijk om zoodanig werk naar wensch te kunnen volbrengen, gelijk dan ook in het hiervoren verhandelde is aangetoond, dat de geringe oefening, zelfs in het Javaansche schrift, tot misslagen heeft aanleiding gegeven. Trouwens, een ieder wien het bekend is, met welke moeijelijkheden, het aanleeren der Javaansche taal, waarin men den bijstand van spraakkunsten, woordenboeken, en andere taalkundige werken, moet missen, gepaard gaat, zal zich overtuigd houden, dat een tijdvak van slechts weinige maanden, welk de heer *van Vlissingen* aan deze studie heeft besteed, ook niet toereikende was, om daarin noemenswaardige vorderingen te maken.

Mijnheer de Redacteur!

Voor eenigen tijd is mij in handen gekomen, een door den heer *van Vlissingen* in 1824 te *Haarlem* uitgegeven werkje, getiteld: *Proeven, voortspruitende uit de eerste oprigting eener Javaansche Drukkerij, naar het ontwerp van* P. van Vlissingen, *en onder deszelfs toezigt ter lettergieterij van* Joh. Enschedé *en Zonen, te* Haarlem *vervaardigd:* Strekkende tot opheldering van de inrigting, en tot aanwijzing van de karakters, dezer, op last van het Gouvernement, in *Nederland* aangemaakte, Javaansche Drukkerij.

Mogt elk voorstander der Javaansche taal, zich over het volbrengen dier belangrijke onderneming verheugen, hoeveel te meer was deze tijding dan niet aangenaam en streelend voor mij, die aan de studie van deze taal, mij sedert een' geruimen tijd heb toegewijd, en daarenboven aan dat ontwerp, zoo veel deel heb gehad, dat ik met grond vermeende te mogen hopen, dat zulks door den heer *van Vlissingen* bij de inleiding tot bovengemeld werkje, niet stilzwijgend zoude zijn voorbijgegaan.

Ten blijke dat dit voorgeven, geene ongegronde aanmatiging, doch het bedoeld ontwerp inderdaad met mijne medewerking daargesteld is, zij het mij vergund, het volgende hier aanteteekenen.

De heer *van Vlissingen* in het jaar 1820 te *Soerakarta* geplaatst, om zich aldaar op de Javaansche taal toeteleggen, werd door den Algemeenen Secretaris van het Gouvernement, den heer *Baud*, belast, om een ontwerp tot de vervaardiging eener Javaansche Drukkerij intedienen, wanneer de oprigting daarvan doenlijk mogt worden bevonden.

Na eene oefening van weinige maanden, uithoofde van bijzondere omstandigheden, van deze studie afziende, om eene andere loopbaan te betreden, verlangde de heer *van Vlissingen*, alvorens uit 's Gouvernements dienst te worden ontslagen, aan dien last te voldoen, doch ontmoette hierin al dadelijk moeijelijkheden, dewijl ZEd., ofschoon met het Javaansche alphabet bekend zijnde geworden, (waartoe trouwens weinig tijds wordt vereischt) te geringe kennis van de taal bezat, om te kunnen beoordeelen, welke zamenvoegingen van letters en teekens gebruikelijk of bestaanbaar zijn.

Alzoo ik des tijds door eene oefening van bijna twee jaren, genoegzame kennis van de taal had verkregen, om de verschillende karakters, derzelver gebruik en zamenvoegingen te kunnen opgeven, verzocht de heer *van Vlissingen* mijnen bijstand, en het ontwerp niet zonder moeite door ons ten einde gebragt zijnde, werd hetzelve door ZEd. aan den heer *Baud* ingezonden, met een' geleide brief, waarin van mijne medewerking is gewaagd, zonder dat het ter mijner kennisse is gekomen, welke veranderingen dat werk naderhand kan hebben ondergaan.

De heer *C. P. J. Elout*, in 1822 naar *Nederland* zijnde vertrokken, ontmoette aldaar in het volbrengen zijner onderneming, om ingevolge dat ontwerp eene Javaansche Drukkerij te doen vervaardigen, de medehulp van den vroeger naar het Vaderland teruggekeerden heer *van Vlissingen*, welke zich hiertoe, waarschijnlijk door het bezit van het ontwerp heeft in staat geacht, ten zij ZEd. na het vertrek van *Java* in de gelegenheid zij geweest, zich in de Javaansche taal en schrijfswijze verder te oefenen, waarvan de proeven litt. C, (waarschijnlijk door hem zelve opgegeven) benevens derzelver weinig juiste vertaling en andere fouten, evenwel geene blijken dragen; zijnde dan ook in de gedaante der karakters verscheiden onnaauwkeurigheden ingeslopen, welke aan de overbrenging derzelve van de oorspronkelijke modellen, en de gebrekkige uitvoering des ontwerps, moeten worden toegeschreven, daar degene, die met het toezigt over het gieten der letters was belast, (de heer *van Vlissingen*), dezelve dadelijk had behooren optemerken en te verbeteren, wanneer zijne kennis hem daartoe had in staat gesteld.

De volkomene overtuiging, van aan de eerste werkzaamheden dezer taak, welke tot grondslag van het geheel hebben gestrekt, en gewis niet onder de gemakkelijkste kunnen worden gerangschikt, deel te hebben gehad, deed mij de billijke verwachting voeden, dat ten minste de heer *van Vlissingen* in deszelfs gemelde inleiding, van mijne medewerking zoude hebben melding gemaakt. Dan mij hierin te leur gesteld ziende, vermits hij de verdienste geheel aan zich alleen heeft toegeschreven, bleef bij mij wel de zelfvoldoening van iets, hoe gering ook, naar mijn vermogen tot nut der maatschappij te hebben mogen bijdragen, hetwelk voor mij eene ruime belooning zoude zijn geweest, wanneer de naam van den ontwerper, niet door den druk ware bekend gemaakt, doch ontstond de onaangename gewaarwording, dat het publiek, deze aanwinst voor de taalkennis zoude vermeenen te danken te hebben, aan iemand, die het mij geoorloofd zij, daartoe, tijdens het opmaken van het ontwerp, zonder medehulp, buiten staat te oordeelen, en eindelijk het grievend denkbeeld, dat men in den waan mogt verkeeren, dat eene oefening van weinige maanden voor een ander zoude toereikende zijn geweest, om zich verdienstelijk te maken, terwijl eene onafgebrokene zesjarige studie, mij niet zoude hebben in staat gesteld, om het geringste bewijs te geven, dat deze tijd niet nutteloos was besteed.

Ik ben zoo vrij UEd. vriendelijk te verzoeken, aan deze regelen eene plaats in de Bataviasche Courant te willen verleenen, zulks mij voorkomende de geschikste wijze te zijn, om kennelijk te maken, dat ik niet werkeloos ben geweest.

Ik heb de eer mij met alle achting te noemen.

UEd. Dw. Dienaar,
A. D. CORNETS DE GROOT.

Soerakarta, den 16den augustus 1825.

Scheepsberigten.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Oct. 15—brik *Favorite*, G. Golder, van Batavia den 14den october, naar Padang, passagiers: de heeren J. P. Lewis, sr. en jr.

Oct. 17—Zr. Ms. brik *Jacoba Elizabeth*, F. A. Fokke, bekruissende de stations no. 1 en 2.

BATAVIA.

Aangekomen.

Oct. 11—schip *Bantjar*, P. F. Livenston, van Soerabaija den 3den october, passagiers: kadet ter zee Van der Spijk, adjunct-schrijver der marine P. L. van der Leeuw, en de heer F. Berrettij en familie.

Oct. 13—brik *Jacoba Ambrosina*, A. G. Dekater, van Indramaijoe den 11den october. — brik *Jacoba*, Alie, van dito den 10den dito.—schoener *Semanka*, Mardjan, van Tagal den 8sten dito. — schip *Emile*, P. Lunel, van het Eiland-Onrust den 13den dito.— schip *Merie Oosman*, Sarif Kasiem Bin Alie Bargaba, van Tagal den 7den dito. — brik *Maas Jeman*, Maassingoot, van Pekalongang den 9den dito —schoener *Kassoor*, Timbang, van Indramaijoe den 11den dito.

Oct. 14—schip *Caledonia*, J. Farrett, van Passaroeang den 8sten october, passagier: de heer J. Bout. —brik *De Jonge Jacobus*, J. J. Boon, van Rotterdam den 26sten juni, passagier: mejufvrouw A. Kremer. — brik *Pekalongang*, Tjoa Tjitjoan, van Pekalongang den 9den october.

Oct. 15—schip *Laju*, G. Ingram, van Soerabaija den 8sten october, passagier: de heer C. van Tille. —brik *Gollek*, M. Horning, van Tagal den 8sten dito. — schoener *Iris*, Sarif Alie Bin Kassiem Bargaba, van Cheribon den 14den dito.

Oct. 16—brik *Hiepsoen*, Soei Panghan, van Cheribon den 14den october. — schip *Elianor*, C. Tebor, van Calcutta den 17den juli.

Vertrokken.

Oct. 13—brik *Favorite*, J. Golder, naar Padang, passagiers: de heer H. R. Lewis en zoon.

Oct. 14—brik *Sara Theodora*, W. Borgen, naar Rembang. —brik *Kolonial Trader*, R. Reggs, naar Cheribon.

Oct. 16—schip *Bonnlinan*, C. Ettij, naar Soerabaija, passagiers: de heer P. W. Stevens en familie. —schip *Star*, H. R. Trampe, naar Indramaijoe.

Oct. 18—Honov. schip *Wilhelmina*, J. Jorgensen, naar Antwerpen.—brik *Indramaijoe*, Han Tiansing, naar Indramaijoe.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregat *Melampus*; schepen Helena Christina, Jadul Kariem, Mansoor, Apollo, Palembang, Carolina en Jacoba, Concordia, Mazbar, Marco Bozaris, Fatal Barie, Thalia, Jadul Kariem, Cornelia Sara, Jessij, Marij, Bantjar, Emile, Merie Oosman, Kalldonia, Laju, Catharina, Congres; brikken De Hoop, De Drie Marias, Indramaijoe, Les Héros d'Anvers, Dorothea, Tiksing, Passekaij, Jacoba Ambrosina, Jacoba, Maas Jeman, De Jonge Jacobus, Pekalongang, Gollek, Giabsoen; schoeners Anna Jacoba, Semanka, Kassoor, Iris. — Eng. schepen Mariner, Elianor; brik General Barnes.— bark Diana.

SAMARANG.

Aangekomen.

Oct. 7—schip *Buitenzorg*, S. d'Allens, van Batavia.—brik *Carolina*, H. Deelken, van dito.

Oct. 9—schip *Laju*, G. Ingram, van Soerabaija, passagiers: de heer Varkevisser, en mevrouw Phitzinger.

Oct. 13—schoener *Dina Alieda*, F. Chasteau, van Batavia, passagier: de heer J. Samuel.

Vertrokken.

Oct. 8—brik *Experiment*, J. F. Grum, naar Soerabaija, passagier: mevrouw Pilat. — brik *Margaretha Engeltina*, F. C. Tharup, naar Rembang.— schoener *Tartar*, R. Sijmons, naar dito, passagier: de heer Rees.

Oct. 9—brik *Margaretha*, W. H. Dagg, naar Soerabaija. — schip *Buitenzorg*, S. d'Allens, naar dito.

Oct. 12—schip *Laju*, G. Ingram, naar Batavia.

Oct. 13—brik *Geduld*, Sarif Salim Bin Agel, naar Pekalongang en Batavia, passagiers: de heer Beaver en familie.

Oct. 14—brik *Windrosse*, W. Tehoepoering, naar Batavia.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregatten *Javaan*, *Maria Reigersbergen*; korvet *Pollux*; schoener *Castor*; korra korra *No.* 16; brikken Susanna Barbera, Cato, Carolina; schoeners Secelia, Dina Alieda.—Arab. brik Fatalkair; schoener Fathaol Mobin; sloep Cheribon. — Sumanapsche schepen Generaal van Geen, Sumanap; brik Lemboe Sarie; schoener Jebook Sarie. — Jav. brik Maas Jeman. — Maleische brik Srie Tanjoong; sala sala Boujang Slamat.—Chineesche brikken Ingtoen, Soenhien.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Oct. 2—brik *Sheva*, Said Oemar Habassij, van Batavia den 17den september, passagiers: de heer Wormer, mevrouw Hofman, pangerang Said Hassan Habassij, met zijn gevolg. — brik *Elizabeth*, M. A. Decosta, van dito den 17den dito. — schip *Jessij*, J. P. Kaijzer, van Passaroeang den 20den october.

Oct. 5—Zr. Ms. korvet *Komeet*, kapt.-luitenant Dubikart, van Samarang den 3den october.

Oct. 6—schip *Marquis of Hasting*, C. MacLean, van Batavia den 27sten september, passagiers: de heer Crans en vrouw.—schip *Boeroong*, Abdul Laut, van dito den 7den dito.

Oct. 7—schip *Pamalang*, J. Chappel, van Samarang den 6den october, passagiers: de heer Dodero, J. Banon en Barnabij. — schip *Dania*, J. Worthington, van Batavia den 1sten october, passagier: 1ste luitenant Villeneuve.

Vertrokken.

Oct. 2—schip *Caledonia*, J. Farrett, naar Passaroeang.

Oct. 3—schip *Jessij*, J. P. Kaijzer, naar Batavia, passagier: de heer kommissaris van Makasser, J. H. Tobias.

Oct. 5—Voor het gouvernement ingehuurd partikulier schip *Bantjar*, P. F. Livenston, naar Batavia, passagiers: adelborst der 1ste klasse Van der Spijk, adjunct-schrijver Van der Leeuw, de heer Berrettij en familie, de heeren G. van Leeuwen, S. J. Dankelschijn en B. Jets.—Voor het gouvernement ingehuurd partikulier schip *Laju*, G. Ingram, naar Samarang en Batavia, passagiers: adelborst der 1ste klasse A. B. van Haaften, de heer Varkenvisser, en de weduwe Phitzinger.

Oct. 7—Zr. Ms. schoener *Emma*, 1ste luitenant L. Elgenhuisen, koerstellende om de oost.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregatten *Dageraad*, *Eurijdice*; brikken *Nautilus*, *Orestes*; korvetten *Dolfijn*, *Komeet*, *Zwaluw*, *Courier*; roei-kanonneer-boot *No.* 13 schepen Gana Baragiman, Marquis of Hasting, Boeroong, Pamalang, Dania, Joesour; brikken Elizabeth, Elizabeth, Sheva; schoeners De Hoop, Dracke, Rembang; kielligter Damanoekan.

Gedrukt te BATAVIA, ter Algemeene Lands Drukkerij.

Bataviaasch Advertentie-blad.

No. 43. *Zaturdag den 22sten October* 1825.

NEDERLANDSCH-INDISCHE ACHTERSTAND.

ZITTING der kommissie voor de liquidatie van den Nederlandsch Indischen Achterstand, op zaturdag den 29sten october 1825, ter gewone plaatse en ure. Ter ordonnantie van de kommissie voornoemd,

De secretaris,
DE VIRIEU.

Oproeping van belasting schuldigen aan het middel der verponding.

DE ontvanger van 's lands middelen te Batavia, tot de perceptie der belasting aan het middel van verponding, in voldoening aan art. 50 der ordonnantie voor dit middel, ten zijnen kantore, ten stadhuize, gedurende de maand november aanstaande, dagelijks, de zon- en feestdagen uitgezonderd, zullende vaceren, zoo roept de ondergeteekende mits deze; naar aanleiding van art: 51 van evengemelde ordonnantie, de belastingschuldigen op, om voorschrevene belasting gedurende dien termijn ten kantore van voornoemden ontvanger te voldoen, wordende de gemeente, voor zoo veel noodig, bij deze herinnerd, aan de aanzuivering van verschuldigde vroegere terminen. *De Resident van Batavia,*
VAN HOGENDORP.
Batavia, den 12den oct. 1825.

—WORDEN mits deze opgeroepen de eigenaren of administrateurs van particuliere bazaars, om de 5 percent belasting, op de revenuen derzelve, gedurende de maand november aanstaande ten kantore van den ontvanger van 's lands middelen te voldoen.

De Resident van Batavia.
VAN HOGENDORP.
Batavia, den 12den oct. 1825.

—DE Resident van Batavia, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, maakt bij deze bekend, dat op aanstaanden zaturdag den 22sten dezer, aan het lokaal van de Beurs, voor rekening van het Gouvernement, publiek zullen worden verkocht: 10,000 pikols *Koffij-boonen*, voorts eene partij *Indigo*, *Nooten zeep* en *Galnooten*.

De Resident voornoemd,
VAN HOGENDORP.
Batavia, den 19den october 1825.

—DE Resident van Batavia, mits deze bekendmakende, dat naar aanleiding van artikel 13 der speciale conditien voor de lombard huizen in deze residentie, op zaturdag den 29sten dezer, aan het lokaal van den landraad in de Koestraat, ten overstaan eener kommissie, publiek zullen worden verkocht:

a. De goud, zilver en andere metaalwerken, welke op een beleenings termijn van 12 maanden, gedurende julij, augustus en september 1824 zijn verpand; en

b. De katoenen en dergelijke goederen, welke op een beleenings termijn van drie maanden, gedurende de zes eerste maanden van dit jaar zijn verpand; als hebbende de vorige geannonceerde verkoop van het beleende van deze goederen, in de maanden januarij, februarij en maart j. l., geen plaats kunnen hebben;

Roept daarbij tevens op, de geen of genen, welke op het eventueel meerder rendement dezer goederen bij verkoop, dan het daar op beleende mogten vermeenen aanspraak te kunnen maken, om zich ten dien einde aantemelden, liggende de lijsten der alzoo te verkoopene goederen ter visie ten politie kantore in de stad.

De Resident voornoemd,
VAN HOGENDORP.
Batavia, den 19den october 1825.

—DE Resident van Buitenzorg maakt bij deze bekend, dat de belasting der verponding over de zes laatste maanden van het loopende jaar, voor zoo verre de Residentie Buitenzorg aangaat, te Batavia door den ontvanger dier middelen zal worden geheven, gedurende de maand november aanstaande, wordende mitsdien de belastingschuldigen verzocht, om het door hen verschuldigde, voor ultimo van gezegde maand, ter plaatse voorschreven te voldoen, en de ingezetenen tevens uitgenoodigd tot de betaling van het verschuldigde over vroegere terminen, voor zoo verre zulks nog niet mogt zijn geschied.

De Resident voornoemd,
J. G. VAN ANGELBEEK.
Buitenzorg, den 12den oct. 1825.

—DE Resident van Buitenzorg, roept mits deze op alle eigenaren of administrateurs van particuliere bazaars in de Residentie Buitenzorg gelegen, om de voor dezelve verschuldigde belasting van vijf percent, op de revenuën, in den loop van de aanstaande maand november te voldoen ten kantore van den ontvanger van 's lands middelen te Batavia.

De Resident voornoemd,
J. G. VAN ANGELBEEK.
Buitenzorg, den 12den oct. 1825.

—DE Kommissie van Onderwijs voor Batavia en omliggende plaatsen maakt hiermede aan de belanghebbenden bekend; dat naar aanleiding der resolutie van Zijne Excellentie den Heer Gouverneur Generaal, de dato 26 julij 1825, no. 11, in de lagere school der stad Batavia, welke door de verplaatsing van den onderwijzer *H. van Kraaijenvoord* naar de lagere school van Weltevrede, geheel onder het bestuur en het onderwijs van den leermeester *A. J. Thomas* is gesteld, de schoolgelden voortaan op de volgende wijze geregeld zijn:

Voor één kind *f* 5 's maands, voor twee kinderen uit één huisgezin *f* 8 's maands, voor drie kinderen uit één huisgezin *f* 10 's maands, voor een kind boven het getal van drie uit één huisgezin *f* 2 .s maands, en zulks te beginnen met den 1sten augustus 1825, terwijl de ouders of voogden, welke tot de betaling van deze schoolgelden geheel en al onvermogend zijn, op een te vertoonen certificaat van armoede, te verleenen door den heer Resident van Batavia, met voorkennis der kommissie van onderwijs, derzelver kinderen en pupillen, *gratis* het onderwijs in de lagere school aldaar zullen kunnen doen genieten, mits zorg dragende, dat zoodanige kinderen steeds behoorlijk en zindelijk gekleed ter school worden gezonden.

Op last der kommissie voornd.
D. LENTING, *secretaris.*
Batavia, den 14den octobers 1825.

—HUIS-KOLLECTE TEN BEHOEVE DER DIAKONIE-ARMEN EN WEEZEN DER HERVORMDE GEMEENTE.

DE op woensdag, den 19den dezer maand geannonceerde huis-kollecte, om de west buiten de stad (eerste gedeelte) geen voortgang gehad hebbende, uithoofde van ziekte van den kollectant, zoo zal zulks als nu geschieden:

Op woensdag, den 26sten october langs Rijswijk en Noordwijk, door den diaken *F. Sorbier,*

Op vrijdag, den 28sten october, langs Molenvliet en de Princelaan, door den diaken *J. H. de Virieu.*

Namens het kollegie van Diakenen,
DE VIRIEU.
Batavia, 20 october 1825.

VASTGESTELDE PRIJZEN.	Batavia.			Samarang.			Soerabaija.		
Tarwen brood de 14 oncen	*f* ,,	7	2	*f* ,,	7	2	*f* ,,	10	,,
Varkens-vleesch het katje	,,	8	,,	,,	8	,,	,,	8	,,
Ossen-vleesch het pond	,,	6	,,	,,	5	,,	,,	4	,,

MARKTPRIJZEN.	Batavia.			Samarang.			Soerabaija.		
Klapper-olie per kitkit of 33 bottels	*f* 11	,,	,,	*f* 16	15	,,	*f* 8	24	,,
Katjang-olie dito dito	9	,,	,,	8	24	,,	6	6	,,
Dempel-olie per pikel	,,	,,	,,	33	,,	,,	26	,,	,,
Rijst per koijang	132	,,	,,	130	,,	,,	110 à 115	,,	,,
Idem per gantang	,,	20 à 22	,,	,,	17	2	,,	8	,,
Brandhout de vad. van 18 vt. op 6	15	,,	,,	12	,,	,,	10	,,	,,

EDICTALE CITATIEN.

ALZOO de Raad van Justitie te Batavia, aan den Prokureur *Albert Willem Nicolaas van Gent*, voor en van wege de desolate boedelkamer, als administrerende de nalatenschappen van de insolvent overledenen *Jan Rosenthal*, *Jan Veneman*, en den Chinees *Oey Bënglo*, heeft verleend het tweede defaut en core derde citatie bij edicte *ad valvas curiae* tegen alle bekende en onbekende pretendenten, die eenig regt, actie of pretentie op die nalatenschappen vermeenen te hebben;

Zoo is het, dat ik *Johan Robert Dirks*, fungerend deurwaarder bij gemelden raad, bij deze voor de derde maal dagvaard, alle bekenden en onbekenden, die eenig regt, actie of pretentie op de voorschrevene boedels vermeenen te hebben, om op donderdag den 10den november 1825, des morgens te half acht ure precies, ter openbare rolle van gemelden raad te compareren, dan wel eenen gemagtigden te zenden, ten einde het tweede defaut te purgeren, en te zien dienen van intendith, met de verificatien daartoe specterende, en voorts als nog te hooren concluderen tot het institueren van hun regt, actie of pretentie, sub pœne dat aan de non comparanten zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gepubliceerd en geafficheerd, na voorgaande klokslag van de puije van het raadhuis te Batavia, den 22sten september 1825.

De fungerend deurw. bij den raad van justitie voornd.
J. R. DIRKS.

VENDU DEPARTEMENT.

Op maandag den 24sten oct. 1825.

VOOR het negotie huis van *Brouwer, Nolthenius* en Co., op de groote rivier, van port, madera, wijn, witte bergerac, teneriffe wijn op vaten, likeuren, zuren in kistjes, Nederlandsche katoenen en lakens, Makassersche kleedjes, saffraan, eenige provisien, spaansch groen, glazen ruiten en glaswerken, zeildoeken, tuigen en zadels, en diverse andere artikelen.

Als mede voor rekening van *Adjie Abdul Latiep Soemang*, eenige bossen padie bij kavelingen van 100 bossen.

Op dingsdag den 25sten oct. 1825.

VOOR het negotie huis van *Shillaber* en *Co.*, op de groote rivier, van madera, champagne en brandewijn, jenever, scheeps beschuit, hammen, tongen, gezouten vleesch, ledige kelders, bitter, maroquin leder, mackareel, meel, Chineesch papier, huiden, mahonie houten meubelen, als: bureaux, speel en werktafels, stoelen, tabak, teer, harpuis, en andere goederen meer.

Als mede een wagen en 10 wagen en bendie paarden, waaronder een span van vieren, als mede een vaartuig liggende op den wal buiten de utrechtsche poort, met deszelfs inventaris; te zien bij de heeren *Leps* en *Co.*

En precies te 11 ure.

De navolgende vastigheden, voor rekening van wijlen *J. Hoogman.*

Zeker stuk grond, gelegen aan de oostzijde van de rivier Crocot, in het zuidoostelijke gedeelte van het Koningsplein, tusschen de rivier Crocot en den nieuwen ringweg in het westerveld het 3de deel van het blok M, sub no. 25, bij de verponding doorloopende onder no. 6,608.

Voor rekening der boedels van wijlen *C. van Angelbeek.*

Zeker stuk tuinland, bebouwd met een bamboezen huis met adap gedekt, staande en gelegen buiten deze stad, in het oosterveld het 21ste deel van het blok L, sub no. 132, bij de verponding doorloopende onder no. 4264.

Op woensdag den 26sten oct. 1825.

IN het lokaal der Beurs, voor rekening van diverse kooplieden van velerhande soorten van negotie goederen.

Op donderdag den 27sten oct. 1825.

VOOR de toko van *Ferwerda* en *Co.*, in de binnen nieuwpoort-straat, van zilverwerken en juweelen, spiegels, schilderijen, lakens, flanel, dames en mans hoeden, kristal en glaswerken, lamp glazen, allerlei soorten van Hollandsch schrijfwerk en koperen keuken gereedschappen, porceleinen thee en koffij serviezen, pleeten disch converts, olie en azijn zetjes, tabak, schrijf behoeften, en het geen verder te voorschijn zal worden gebragt.

En precies te 11 ure.

De navolgende vastigheid, voor rekening van wijlen *Jacobus Hertog*.

Zekere twee achter elkander gelegene erven, nu te zamen getrokken en tot een gemaakt, bebouwd met een woonhuis, kombuis, dispens, eenige kamers, paardenstal en wagenhuis, allen van steenen met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad, aan de oostzijde van de groote rivier, in het blok T, S, sub no. 28, 29, 49 en 50, bij de verponding doorloopende onder no. 144 en 7438.

Op vrijdag den 28sten oct. 1825.

TEN overstaan eener kommissie van de Chinesche en Inlandsche boedelkamer, voor rekening van diverse boedels, voor het lokaal van Boedelmeesteren, gelegen in de Koestraat, van meubelen, en wat verder zal worden aangeboden.

En precies te 11 ure.

De navolgende vastigheden voor rekening van wijlen *Johan Adam Lion*,

No. 1. Zekere drie stukken tuin, wei, en zaailand, naast elkander gelegen, te zamengetrokken en tot een gemaakt, genaamd Kadawong Concordia en Batoe Tjeper, bebouwd met een groot woonhuis, voor en achter gallerij, acht logeer kamers, slaven vertrekken, een combuis, dispens, paarden stalling, wagenhuis, mandoors woning, slaven vertrekken en combuis, een wagen-loods, een speelhuis, allen van steenen, eene buffels kraal, een planken lombong op steenen pilaren en twee koekralen en harten beesten kraal, allen met pannen gedekt, benevens een rijst molen, van bamboezen met adap gedekt etc. en een klokke huis staande en gelegen omtrent 4 uren gaans, westwaarts buiten deze stad, in het westerveld het 1ste deel van het blok R, sub no. 21, 22, 23 en 24, bij de verponding doorloopende onder no. 5509 en 6355.

No. 2. Zeker erf, bebouwd met twee steenen huizen, te zamengetrokken en tot een gemaakt, staande en gelegen binnen deze stad aan de westzijde van de groote rivier, in het blok M, sub no. 11 en 12, bij de verponding doorloopende no. 2552.

Ten tweede of laatstelijk, zeker erf, bebouwd met een steenen pedak, staande en gelegen binnen deze stad aan de westzijde van de groote rivier, in het blok L, sub no. 9.

No. 3. Zeker erf, bebouwd met een steenen huis, staande en gelegen buiten deze stadspoort Rotterdam, aan de stads buiten barm, in het oosterveld het 19de deel van het blok L, sub no. 84, bij de verponding doorloopende onder no. 2354.

Op saturdag den 29sten oct. 1825.

OP vordering en ten bijwezen van den deurwaarder van den Raad van Justitie te Batavia, voor een huis in de nieuwpoort-straat, van diverse bij wege van executie achterhaalde goederen, benevens eene chiampang voor eene arak branderij.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

OP donderdag, den 3den nov. 1825, 's morgens te 9 ure, zal door den vendumeester te Samarang, alwaar te dien dage vendutie zal worden gehouden, ten overstaan van eene kommissie uit den Raad van Justitie ter dezer stede, op vordering en ten bijwezen van den deurwaarder bij gemelden raad, krachtens appointement van executie door gemelden raad verleend aan het kollegie van heeren weesmeesteren te Samarang, contra *Johanna Maria de Arkel*, publiek verkocht worden:

Een stukje land, gelegen bewesten den Chineschen kamp alhier, achter de kampong Karangtenga aan de westzijde van den weg naar de voormalige kogelgieterij.

Die gading heeft om voorschreven stukje land te koopen, die kome ten dage, datum, ure en plaats voorschreven, aanhooren de condition en doe zijn profijt.

Aldus gepubliceerd te Samarang, den 6den october 1825.

De eerste deurw. en gezw. expl. voornd.

D. PIJL.

—TER plaatse waar den 28sten dezer maand vendutie zal worden gehouden, zal mede worden verkocht, zeker stuk ledige grond, in de residentie Buitenzorg gelegen, in de wandeling genaamd Pantar Pete, behoorende aan den boedel van wijlen den hoog edel gestrengen heer *J. A. van Braam*.

Batavia, den 13den october 1825.

—BIJ de gebroeders *Beynon*, zijn te bekomen de ondervolgende goederen, aangebragt per de schepen PALEMBANG en MARCO BOZARIS, als: ligt en zwaar bier, roode en witte wijnen, seltzer en geilnauer water, dubb. anisette, *van der Veens* en *Specerij Elixer*, boter, hammen, kazen, gerookte tongen, gedroogde peeren, appelen, pruimedanten, morellen en abricozen in brandewijn, hoeden, sla-olie, kinder speelgoed, jagt kruid, boeken, muziek werken, brocades, eau de cologne en kinder saronges.

—UIT de hand te koop, het groote en welgebouwde steenen huis, bewoond door den ondergeteekenden, te zamen met al of een gedeelte van deszelfs meestal mahonie houten en zoo goed als nieuwe meubelen, enz.

Dit is eene zeer goede gelegenheid voor eene familie, die om een gemeubileerd huis verlegen mogt zijn. Indien er voor dit perceel geene koopers mogten opkomen ben ik niet ongenegen het tegen een kleiner, ofschoon verder van de stad afgelegen huis te verwisselen.

Bijna het geheele montant kan, des vereischt, als hijpotheek op hetzelve blijven en de voorwaarden zullen zeer gemakkelijk voor den kooper gemaakt worden.

JOHN SHILLABER.

Batavia, 11 october 1825.

—WISSELS op Londen 60 dagen zigt, gouden en zilveren spaansche matten, te koop bij *Shillaber* en *Co.*

11 october.

BILLS on London sixty days sight, and Spanish Milled Dollars for sale by Shillaber *and* Co.

October 11d.

—TE koop onharige padie, bij de 50 en 100 bossen, in de koestraat bij *J. G. Knipscheer.*

—BIJ den ondergeteekenden, op Molenvliet, zijn factuurs gewijs verkrijgbaar, eenige per het schip CORNELIA SARA, aangebragte porceleinen, galanterien, bijouterien, benevens eene partij mode goederen van Parijs enz.

HELLERMAN.

—BIJ juragan *Mochamat*, op de kleine roea-malakka, tegen contante betaling japarasche meubelen, enz.

—AANGEBRAGT met de MARCO BOZARIS, kapitein *P. Kraaij*, wijn, jenever, seltzerwater, ligt en zwaar princesse bier, boter, kaas, hammen, haring, gezouten visch, ansjovis in potten, keukenzuren, hilstukken, ribbenstukken, appelen, peeren, rozijnen, corenten, amandelen, vruchten op brandewijn, mootzalm, gerookte zalm, tabak in doozen en kardoezen, cigaren, pijpen; alsmede Kaapsche vruchten, Soerabaijasche aardappelen.

WATTENDORFF, HIPP EN ZIMMERMAN.

—PER de MARCO BOZARIS, kapitein *Kraaij*, zijn aangebragt en te bekomen bij den ondergeteekenden, versche leijdsche en vriessche gras boter, zoetemelksche en leijdsche kazen, hammen, ribbenstukken, gerookt vleesch, diverse wijnen, seltzer, fachinger en geilnauer water, pruimen, rozijnen, corenten, gedroogde appelen en peeren, vruchten op brandewijn, ligt en zwaar bier en pale ale, gerookte zalm in blik, hollandsche cigaren, tabak, snuif en pijpen, fraaije spiegels, pendules, gouden bijouterien, hoeden, gemaakte kleederen, fijne speelkaarten, lakens, casemieren, merinos en flanel, diverse kristallen en porceleinen servicen, galanterien, schuierwerk, reukwateren, heeren en dames zijden en katoenen kousen, enz.

G. VAN HARPEN.

Batavia, den 4den october 1825.

—*WILL be sold next week, at the auction of Shillaber and Co. one set of four elegant dapple horses, one ditto of two ditto black ditto, one ditto of two ditto dun ditto, all fast trotters and will broke in.*

11 october 1825.

—*THE undersigned offer for sale, the cargo of the American ship CONGRESS, Capt.* Kinsman, *viz: beef, brandy, bread, hams, morocco skins, bitters, pork, sperm. candles, hogscheeks, &a. &a.*

In store, corks, brandy, mahogany furniture, tongues, tutenague, &a.

SHILLABER.

—IN den loop dezer maand october, de dag nader te bepalen, zal worden verkocht een voor den handel zeer geschikt huis met dies stal en verdere bijgebouwen, gelegen op den moorschen passer binnen deze stad, te voren sedert lang bewoond geweest door nu wijlen den majoor der mooren *Amiet Lebee.*

—TEN huize van mevrouw *Ketelaar*, zijn te bekomen: balkleeden, guirlandes, garneersel, satijn, gros de naples, dames kousen, rokken, witte satijnen en everlesten schoenen, geborduurde kleedjes, gemaakt kindergoed, kanten entredeux, manshoeden, dames gekleede mutsen, borstels, eau de cologne, eau de la vande, pomade en meubelbeslag.

—OP woensdag aanstaande, zal in het lokaal van de Beurs, voor rekening van de belanghebbenden publiek worden verkocht, het restant der lading van de brik BARONESSE VAN DER CAPELLEN, bestaande in goede en gedeeltelijk beschadigde koffij-boonen.

Verder voor rekening van die het moge aangaan, eenige beschadigde goenie zakken en stukken bengaalsch zeildoek, gelost uit het engelsche schip ELEONOR, van Calcutta.

Batavia, 20 october 1825.

—IN den loop der aanstaande maand zal per publieke veiling worden verkocht, het huis en erf, gelegen te Tanabang, en bewoond geweest door den heer *Hartman*, het welk inmiddels uit de hand te koop, en te bevragen is bij *Wm. Young.*

—GOEDE rijst met de koijang en halve koijang; alsmede een fraai assortiment fransche boeken, jagt-kruid, enz. bij *W. Steets, jun.*

—BIJ den ondergeteekenden zijn nog voorhanden en factuursgewijze te koop onderscheidene soorten roode en fijne wijnen van *E. Swermondt en zonen* en *Co.*, wijn-azijn, jenever, likeuren, vruchten op brandewijn, eau de cologne, medicijnen, lijn-olie, verfwaren, loodwit, ankers, staaf-ijzer, spijkers, gemaakt ijzerwerk en gereedschappen, messen en diverse kramerij, tras, teer, pik, aardewerk, kinderspeelgoed, hobbelpaarden, spiegels, meubelen, schilderijen, porceleinen vazen, glaswerk, sabels, snuif, koek- en suikerwerk, goud- en zilverdraad, lakens, chitsen, touwwerk, enz. enz.

JOH. VERSTEEGH.

Voorrei, 20 oct. 1825.

—DE ondergeteekenden bieden tegen verminderde prijzen te koop aan, beste roode, rijnsche, madera, tint en portwijn, bier op vaten, jenever, brandewijn, kaas, boter, hammen, worst, haring, zuren, cigaren, kaarsjes, schoenen, lakens, kousen, en andere goederen.

WESTERMANN, DE NYS & CO.

—DE ondergeteekende presenteert te koop, op zeer voordeelige voorwaarden, deszelfs woonhuis, met het daartoe behoorende groote erf, op Kramat, deszelfs huis in de stad, op de westzijde van de groote rivier, benevens zijne schepen en hetgeen hem verder toebehoort.

L. CHRISTENSEN.

—BOTER in vaatjes 14 en 18 pd. netto, en goudsche en leijdsche kazen, aangebragt per de Palembang, kapitein HEIJDE, zijn te bekomen bij *van Dasten* en *Co.*

—BIJ *Keuchenius* en *Co.*, zijn te bekomen de ondervolgende pas uit Nederland ontvangene goederen, met de laatst aangekomene schepen, als:

Diverse soorten van tafel en fijne wijnen, cognac, en witte brandewijn, jenever en jenever op bessen, likeuren, mineraal water, ligt en zwaar bier, siroop, bitter, wijn en dragon azijn, sla olie, mosterd, hammen, kazen, boter, gerookte en gezouten zalm, gerookte en gezouten vleesch, ingelegde worst, gerookte tongen, rolpens, haring, ansjovis, keuken zuren, gedroogde en ingelegde groenten, gedroogde vruchten, grutters waren, koek en banket, St. Nicolaas enz. enz. suikergoed, eau de cologne en lavande, geparfumeerde zeep, zwarte mans en dames zijden kousen, zwarte en witte katoenen kousen, modewaren, enz.

—BIJ *Ten Brink* en *Reynst*, is te bekomen versche delftsche grasboter, ligt en zwaar bier, kaas, hammen, roode, madera en mallaga wijnen, likeuren, jenever, azijn, seltzer, geilnauer en fachinger water, worst, rolpens, ansjovis, hams, zuren, banket, cigaren, tabak, pijpen, eau de cologne, papier en verfwaren, thans, gelost wordende uit het brik-schip DE JONGE JACOBUS, van Rotterdam.

Batavia, 20 october 1825.

GEBOORTEN.

—Bevallen van een zoon de geliefde echtgenoot van *L. Elgenhuizen.*

Soerabaija, 1 october.

—Heden beviel mijne geliefde vrouw, *Joanna Koek*, voorspoedig van eene dochter. EDUARD VAN ANGELBEEK.

Malakka, den 30sten juni 1825.

—Heden verloste voorspoedig, van een zoon, de geliefde echtgenoot van *P. J. Godefroij.*

Welteorede, 19 october 1825.

STERFGEVALLEN.

Heden overleed mijne dierbare echtgenoot, *Sophia Johanna Kerkhoff*, in den ouderdom van 56 jaren, mij nalatende zes nog zeer jonge kinderen

M. Lichte.

Simpang, den 17den sept. 1825.

—Heden overleed alhier aan de gevolgen der fatigues op Celebes en Borneo, tot bittere droefheid van mij, onze twee kinderen en aanverwanten, mijn tedergeliefde echtgenoot *Jan Benedictus Herssens*, kapitein bij de 19de afdeeling, in den ouderdom van 42 jaren.

Allen die iets van hem mogten te vorderen hebben adresseren zich aan

C. H. CRAMER, wed. *Herssens.*

Samarang, 28 september 1825.

—De heer *J. W. Pallhé*, inspecteur der tinmijnen op Banka, op den 15den augustus ll. te Billiton overleden zijnde, geeft de ondergeteekende hiervan kennis aan zijne vrienden en bekenden, en verzoekt bij deze, zijne crediteuren en debiteuren, binnen den tijd van drie maanden, opgave of betaling te doen, aan

Den testamentairen mede executeur,

J. C. F. VERMEULEN.

Soerabaya, den 6den october 1825.

—Op den 4den october 1825, overleed, bij Oenarang, de adjudant onderofficier van het regt. huzaren no. 7, *Jerome Casanora*, geboren te Perpignan.

—Heden overleed ons jongste zoontje *George Fredrik Johannes Thomas.*

G. F. DUMOULIN.

J. D. DUMOULIN, geb. *Kuhn.*

Prinselaan, den 6den oct. 1825.

—Heden overleed, na een smartelijk lijden, aan eene uitterende ziekte, mijne veelgeliefde echtgenoot *Maria van Panhuis*, in den ouderdom van 44 jaren, na eenen gelukkigen echt van twintig jaren, hartgrievend is dit verlies voor mij en mijne kinderen.

P. VRIJBURG, *gepens. luit. kol.*

Samarang, 9 october 1825.

—Op heden overleed alhier, de heer *Carel Friederich Röseler*, in leven plaatselijk heelmeester ter dezer stede.

Dienende deze tot kennisgeving aan vrienden en bekenden.

De testamentaire executeuren

I. J. HORNUNG,

J. D. MICHEL.

Rembang, den 25sten sept. 1825.

—Den 25sten september 1825, 's avonds omstreeks 8 ure, overleed te Japara, in den jeugdigen ouderdom van circa 27 jaren, de heer *Eilert Schlaloss*, aan de gevolgen eener discenterie en rotkoorts. Deze brave echtgenoot, liefhebbende broeder en opregte hartelijke vriend, laat de zijnen troosteloos bedroefd achter.

M. VAN RAADSHOOVEN, wed. *Schlaloss.*

K. VINCENT, Secretaris te Grissee,

W. M. VINCENT, geboren *Schlaloss.*

—Heden overleed in den ouderdom van 56 jaren, de Weledel Gestrenge Heer *N. C. Ampt*, Ridder der Militaire Willems Orde 4de klasse, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Luitenant-Kolonel in dienst van Z. M. den Koning der Nederlanden, nalatende een kind benevens mij zijne diep bedroefde weduwe.

A. C. DE KONING, wed. *Ampt.*

Batavia, den 14den oct. 1825.

—Heden overleed in den ouderdom van 54 jaren mijn dierbare echtgenoot de Weled. Gestr. Heer *F. G. Leicher*, Ridder der militaire Willems Orde der 4de klasse, kaptein kommandant van het algemeene depot, welke diep betreurd wordt door de weduwe *Leicher*, geb. *J. F. J. van Daalsum.*

Weltevreden, den 18den oct. 1825.

—Tot onze bittere droefheid overleed heden morgen, te vijf ure, ons laatst geboren zoontje.

J. H. HORST, E. E. HORST, geb. *Schmulling.*

Batavia, den 20sten october 1825.

NAGELATEN BOEDELS.

De 2de luitenant *Souvée*, van het 1ste bat. der 18de afd. nat. infanterie, den 10den juli ll. overleden, worden de genen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan deszelfs boedel, verzocht hiervan opgave te doen aan ondergeteekende kommissarissen, binnende vier eerst komende maanden, te rekenen van heden.

WIGGERS, *kapitein.*

SCHREIBER, *1ste luit.*

Nathal, den 1sten aug. 1825.

—De debiteuren en crediteuren in den boedel van den op heden alhier overledenen 2den luit. *A. Monnoije*, van het 3de bat. der 19de afdeel. worden uitgenoodigd zich binnen den tijd van zes weken te melden bij de kommissarissen.

LOUWAARS, *1ste luit.*

ODENTHAL, *2de luit. kwart.*

Samarang, 6 october 1825.

—De Weeskamer te Soerabaija, roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is aan den boedel van wijlen den alhier op den 30sten september ll. overledenen *D. Monnereau*, om daarvan aangifte of betaling te doen binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden.

Namens de Weeskamer,

De secretaris.

ARRIENS.

Soerabaija, den 8sten october 1825.

—De wees- en boedelkamer te Soerabaija, roept bij deze elk en een iegelijk op die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is aan de nalatenschappen van *Lars Flor*, kapitein bij de koninklijke Deensche marine, *B. C. L. Daane* kadet bij de koloniale marine, *H. Boss*, *A. J. J. Leroi*, *G. de Waart*, *F. Haars*, matroozen bij dezelve, van wijlen de Chinezen *Yap Kwako*, *The Kingko*, *Tan Bintik* en *Oeij Jim Soeij* en van wijlen den Bengalees *Mohamat Obei*, om daarvan aangifte of betaling te doen binnen den tijd van drie maanden. Namens de wees- en boedelkamer.

De secretaris,

ARRIENS.

Soerabaija, den 11den october 1825.

—Allen die iets te vorderen hebben, of verschuldigd in den boedel van wijlen *Oeij Hankie*, worden verzocht binnen den tijd van drie weeken na dato opgave of betaling te doen, aan den ondergeteekenden. *J. J. Troede*, qq.

Cheribon, den 17den oct. 1825.

—Alle die genen, welke iets te vorderen hebben of verschuldigd zijn aan wijlen den Weled. Gestr. Heer kapitein en Ridder der Militaire Willems Orde, *J. P. Leicher*, gelieven daarvan opgave of betaling te doen binnen den tijd van ses weeken aan

SIVRDA MUNTER, *majoor der artil.* Geassumeerd executeur, door de wed. LEICHER, geb. *J. F. J. van Daalsum.*

Weltevrede, den 20sten oct. 1825.

POST-KANTOREN.

BATAVIA.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het post-kantoor te Batavia, paketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar	schip	kapitein
Padang,	*Ned. schip Emile*,	P. N. Lunel.
Over Poeloe-Pinang naar Muscaat;	*dito schip Mugbar*,	Sech Oemar Bin Boegis.
Nederland;	*Eng. schip Mariner*,	Fotherlij.
Idem,	*Amerik. schip Congress*,	N. Kinsman.
Padang,	*Maleisch schip Diana*,	Lebe Elding.

Batavia, den 20sten october 1825.

De postmeester,

P. A. BIK.

SAMARANG.

Wordt bij deze aan het publiek bekend gemaakt, dat aan het post-kantoor te Samarang, paketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden naar:

naar	schip	kapitein
Sambas,	*Boeginesche toop*,	Laderoe.
Riouw,	*Ned. brik Susanna Barbera*,	Sech Salim.
Pontianak,	*Boeginesche pantjallang*,	Ana Koda Senampe.
Riouw,	*Chinesche toop*,	Tan Lok.

Samarang, den 15den oct. 1825.

De postmeester,

H. W. GEZELSCHAP.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

—Vracht en passage naar Nederland, met het Nederlandsche schip Palembang, kap. *Heijde*, wel ingerigt voor den overvoer van passagiers en zal in november zeilen, adres bij

VAN RIJCK, PREDIGER EN Co.

Batavia, 12 october 1825.

—Vracht en passage naar Nederland, Cowes aantedoen, met het extra snel zeilende nieuwe amerikaansche schip Congress, kapt. *N. Kinsman*, zal tegen het einde dezer maand vertrekken; men adressere zich bij *Shillaber en Co.*

11 october 1825.

—*For Freight and passage to the Netherlands, to touch at Cowes, the fine new and very fast sailing American ship* Congress, N. Kinsman *commander, will sail in all this month, for freight or passage, apply to Shillaber and Co.*

11 october 1825.

—Vracht naar Nederland, met het schip Helena Christina, kapt. *B. J. Martens*, dat gereed zal zijn om ultimo november aanstaande te zeilen, en voor welken bodem een doctor verlangd wordt, op aannemelijke voorwaarden. Adres bij

JOH. VERSTEEGH.

Voorrei, den 20sten oct. 1825.

—Vracht en passage naar Amsterdam, met het snelzeilend nieuw fregat-schip Marco Bozaris, kapt. *P. Kraaij*, hetwelk voorzien is van een bijzonder wel ingerigte kajuit en scheeps doctor; en in den aanvang van dit jaar, een heen en terug reis naar de West-Indien gemaakt heeft, adres bij

JOH. VERSTEEGH.

Voorrei, den 20sten oct. 1825.

—Vracht en passage naar Nederland, met het snelzeilend brik-schip de Jonge Jacobus, kapitein *J. J. Boon*, van Rotterdam, vertrekkende tegen den 10den van de aanstaande maand, adres bij *Ten Brink en Reynst.*

Batavia, 20 october 1825.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Phil. Davidson intends to quit Java for a time.

—De ondergeteekende voornemens zijnde binnen drie maanden naar Europa te vertrekken, verzoekt een ieder welke aan hem op naam zijner urma

Brouwer, Gijsing en Co., zijn debet nog verschuldigd is, zulks voor of op den 15den december eerstkomende te voldoen. G. GIJSING.
Soerabaija, 15 october 1825.

—H. I. Huskus Koopman is van voornemen naar Europa te vertrekken, en als zijne gemagtigden natelaten de heeren *L. Streitz*, en *J. T. Cantervisscher.*

—J. J. Dodero, van Soerabaija, vertrekt naar Timor.

—*L. Christensen* verlaat Java.

—Mr. Burnaby *notifies his intention to quit Java.*

—De ondergeteekende voornemens zijnde het eiland Java te verlaten, verzoekt de genen, die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan hem, daarvan aangifte en vereffening te doen voor den 30sten november aanstaande ten kantoor van de heeren *Deans* en Co.

G. LETOURNEUR,

Batavia, den 21 october 1825.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

De ondergeteekenden, bij resolutie van den Raad van Justitie te Samarang, de dato 26 september 1825, benoemd zijnde tot Curatoren in den boedel van *Israël David*, zoo in deszelfs privé als in hoedanigheid van gewezen deelgenoot in de alhier bestaan hebbende firma van *Chasteau en Co.*, roepen mits deze op allen en een iegelijk, die, het zij aan *Israël David* in zijn privé, dan wel als deelgenoot in de gewezen firma van *Chasteau en Co.*, iets verschuldigd zijn, dan wel daarvan te vorderen hebben, om uiterlijk binnen twee maanden, na dato dezer, daarvan op en aangave te doen ten huize van de ondergeteekenden.

Curatoren, voornoemd
L. SIJTHOFF VAN KERVEL
PETOE JESSEN.

Samarang, 1 october 1825.

De ondergeteekende neemt de vrijheid het geeerd publiek bekend te maken, dat hij eene loterij geopend heeft, van twee der door hem van de Kaap albier aangebragte Engelsche bloedpaarden, welke ter teekening ligt bij de heeren *van Dasten* en Co., in de binnen nieuwpoort-straat.

A. C. EDELING.

Batavia, den 19den october 1825.

—Een ongehuwd heer, genegen zijnde bij gehuwde lieden op den Molenvlietschendijk in de ommestreken van Kantor-Baroe intewonen, adressere zich per besloten briefje onder litt. W, ter lands drukkerij.

—Te huur, om met 15 december aanstaande te betrekken, de tuin bewoond door *M. Rudolph.*

—Te huur, twee huizen met dies gebouwen, gelegen op kampong Malaijo, te bevragen bij den heer *J. C. Romswinckel.*

—Verloren, een zakboekje van geel leder, bevattende over de twee duizend ropijen aan promessen en ander klein papieren geld, benevens een dames portret en eenige kwitantien; die gene, welke dit een ten ander terug brengt aan de stedelijke policie alhier zal eene goede belooning hebben.
Batavia, den 15den october 1825.

—Kamers te huur op Goenong-Saharie.

—Te koop of te huur, het huis en erve, thans bewoond wordende door den heer *G. Letourneur*, gelegen ter wetszijde van het Konings-plein, te bevragen bij den eigenaar of van het negotie-huis van de heeren *Deans* en Co.

—Collegie in Oostersche talen.
Sedert eenigen tijd hebben verscheiden ambtenaren zich wel bij den ondergeteekenden willen vervoegen, om over eene leiding, ter verkrijging van de kennis der Maleische taal te spreken; tot dus verre was het hem niet mogelijk, eenige uren tot het houden van collegiën daartoe aftezonderen; doch thans heeft hij het genoegen daaromtrent het volgende te kunnen mededeelen.

Met voorkennis en goedkeuring der Hooge Regering van Nederlandsch Indië, zal hij aan civile en militaire ambtenaren gelegenheid geven om eenige malen in de week zich in een collegie, vooreerst in de Maleische en vervolgens in de Javaansche taal te oefenen; terwijl hij zorg zal dragen, dat men de noodige opheldering en omtrent zoodanige Arabische, Perzische en andere woorden zal bekomen, als in de geschiedenissen, brieven en gesprekken der Maleijers voorkomen.

Zijn doel zal niet alleen zijn om zich bij de taal alleen te bepalen, hij zal ook trachten om over de gewoonten, zeden en wetten der Inlanders zoodanige inlichtingen te geven, als, volgens zijn gevoelen strekken kunnen, om op eene gemakkelijke en zoo aangename wijze als mogelijk is, met de ons omringende volkeren om te gaan.

Tot het houden der bedoelde collegiën hebben de heeren besturende leden van het Bataviaasch Genootschap, welke immer alles wat nuttig is of worden kan krachtdadig bevorderen, den ondergeteekenden goedgunstig toegestaan, gebruik te maken van de zaal, waarin zij gewoon zijn hunne vergaderingen te houden.

Ambtenaren welke de voorgestelde collegien wenschen bij te wonen, gelieven zich daartoe bij hem te vervoegen, ten einde met de inrigting derzelve bekend te worden.

P. P. ROORDA VAN EIJSINGA.

Batavia, den 20sten october 1825.

Gedrukt te BATAVIA, ter Algemeene Lands-Drukkerij.